

Innhold

Velkommen til oss i Barnehagen VIER	1
Årsplanens hensikt.....	1
Barnehagen er en pedagogisk virksomhet	1
Bærumsbarnehagen	1
Tett på – kvalitet i bærumsbarnehagen.....	1
Presentasjon av barnehagen.....	2
Praktisk informasjon.....	2
Barnehagens satsningsområder.....	4
Språk.....	4
Psykososialt barnehagemiljø og livsmestring.....	5
Sosial kompetanse	6
Barnehagens verdigrunnlag	16
Barn og barndom	16
Demokrati	17
Mangfold og gjensidig respekt	17
Likestilling og likeverd.....	18
Bærekraftig utvikling.....	19
Mat og helse.....	19
Barnehagens formål og innhold.....	19
Omsorg	20
Danning	20
Barnas medvirkning.....	21
Samarbeid mellom hjem og barnehage.....	21
Kommunikasjon med hjemmet.....	22
Overganger	22
Når barnet begynner i barnehagen - tilvenning	22
Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager	22
Fra barnehage til skole.....	23
Planlegging, vurdering og dokumentasjon	23
Planlegging	23
Vurdering og dokumentasjon	23
Barnehagens arbeidsmåter	24
Progresjon.....	24
Barnehagens fagområder	24
Kommunikasjon, språk og tekst	25
Kropp, bevegelse, mat og helse	25
Kunst, kultur og kreativitet.....	26
Natur, miljø og teknologi.....	27
Antall, rom og form	28
Etikk, religion og filosofi.....	29
Nærmiljø og samfunn	30
Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis.....	32
Kompetanseplan 2021-2022	36
Tradisjonsliste 2021 – 2022.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.

Velkommen til oss i Barnehagen VIER

Velkommen til Barnehagen VIER! Vi formes mest som mennesker når vi er yngst, og det sies at en god barndom varer livet ut. I vår barnehage ønsker vi å gi våre barnehagebarn en god start, og vi er glade over å kunne være med å skape en verdifull barndom til hvert enkelt VIER-barn!

For oss er det viktig å ta utgangspunkt i barn som medskaper i en meningsfull hverdag. Derfor vil denne årsplanen være et arbeidsverktøy for oss i hverdagen. Vi ber dere lese gjennom hele årsplanen og ta kontakt dersom dere har spørsmål.

Årsplanens hensikt

Barnehagen skal utarbeide en årsplan. Den gir informasjon om de overordnede målene i barnehageloven, rammeplanen 2017, læringsløpet i Bærum Kommune, samt barnehagens mål og arbeidsmåter. Personalet skal benytte årsplanen som et arbeidsdokument. I tillegg utarbeider avdelingene ukeplaner, klubbplaner og planer hvor de iverksetter tiltak etter mål de setter for gruppen eller enkelt barn.

Barnehagens daglige leder har det faglige ansvaret for å utarbeide årsplanen sammen med barnehagens pedagogiske ledere. Barnehagens samarbeidsutvalg skal, etter Rammeplan 2017, fastsette årsplanen.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet

Barnehagen er ifølge [Rammeplan for barnehagen](#) en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, samt fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Dette skal gjøres i samarbeid og forståelse med barnets hjem.

Bærumsbarnehagen

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for bærumsbarnehagen, [Barnehagemelding 2015-2025](#), «Det er stort å være liten i Bærum». Arbeidet med barnehagemeldingen skal bidra til at det blir et likeverdige og enhetlige barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, samarbeid og samhandling etter mestringsperspektiv skal vektlegges i bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet. Lek, språk og god helse er spesielle faglige satsingsområder.

Som oppfølging av barnehagemeldingen utarbeides det kvalitetsplaner. Kvalitetsplanene skal bidra til likeverdige barnehagetilbud i Bærum og sikre tidlig innsats og bedre læring for barna i bærumsbarnehagen. [Lek og læring – rammeverk for bærumsbarnehagen](#)

Tett på – kvalitet i bærumsbarnehagen

«Tett på - kvalitet i bærumsbarnehagen» er et helhetlig system utarbeidet for å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagene i Bærum kommune. «Tett på» har til hensikt å etablere et helhetlig system for å støtte barnas utvikling og læring som bygger på nyere forskning om kvalitet i barnehagen. Målet er at de ansatte skal bli enda bedre til å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen. Det blir fokusert på emosjonell støtte, organisering av avdeling og støtte til læring og utvikling. To av de ansatte i Barnehagen VIER er sertifiserte.

Presentasjon av barnehagen

Barnehagen har totalt 54 barnehageplasser, med ca. 16 årsverk. Barnehagen har 4 avdelinger, og vi holder til på Lagåsen i Bærum. Nærmiljøet er preget av gangveier i grønne omgivelser og det er kort vei til byen, parken, sjøen, lekeparker m.m.

Barnehagen VIER ble etablert i 2004 og er en enkeltstående, privat, foreldreeid barnehage. Dette betyr at de foreldrene som til enhver tid har barna i barnehagen, står som eier av denne barnehagen. Barnehagen har i dag et eierstyre med fem foreldrerepresentanter. Barnehagens inntekter baseres på kommunalt tilskudd, i tillegg til foreldrebetaling. Barnehagen driftes etter «non profit» - modellen og et eventuelt overskudd tilbakeføres til driften.

Barnehagens er organisert med to småbarnsavdelinger på 9 barn hver, og to storbarnsavdelinger med 18 barn hver. Det er tre ansatte i grunnbemanning på alle avdelinger. Avdelingene har aldersinndelte grupper på tvers av avdelingene minst en gang i uken. Barnehagen sees som en helhet og vi legger vekt på et nært samarbeid mellom de ulike avdelingene.

Praktisk informasjon

Planleggingsdager

Barnehagen har fem planleggingsdager i året hvor barnehagen holder stengt for barna. Vi følger de kommunale barnehagenes planleggingsdatoer. I år vil det være:

- Torsdag 18. august 2022
- Fredag 19. august 2022
- Fredag 28. oktober 2022
- Mandag 02. januar 2023
- Fredag 19. mai 2023

Dagsrytmen

- Barnehagen åpner kl. 07.30
- Mulighet for å spise frokost frem til kl. 08.30
- Frilek og lek i mindre grupper frem til kl. 09.30
- Utetid på småbarnsavdeling kl. 09.30-10.45
- Turer/planlagte gruppeaktiviteter starter kl. 09.30
- Lunsj kl. 11.00-11.30
- Utetid på storbarnsavdeling kl. 11.30-13.30
- Sovestund småbarnsavdeling (11:30 -14:00)
- Hvilestund (storbarnsavd.) 13.30 og ettermiddagsmåltid kl. 14.00
- Ulike aktiviteter ute/inne fra 14.30-16.45

- Barn og foreldre må være ute av barnehagen **senest** kl. 17.00

Vakter til personalet

Grunnbemanningen på hver avdeling er tre ansatte og vaktene er rullerende. Pedagogene har 2-4 timer plantid i uken hvor de ikke er på avdeling.

- Tidligvakt: kl. 7.30-15.00
- Mellomvakt: kl. 8.30-16.00
- Senvakt kl. 9.30-17.00

Ansatte og barn

Bemanningen fastsettes ut fra antall barn, barnas alder og eventuelt andre forhold eller behov. Her er en oversikt over årets personal og barn:

Blåveis (17 barn)	Ansatte
Monica	Pedagogisk leder
Marie	Barne og ungdomsarbeider
Milla	Pedagogisk medarbeider
Mina	Pedagogisk medarbeider
Tusenfryd (16 barn)	Ansatte
Sissel	Pedagogisk leder
Lucie	Barnehagelærer
Trude	Pedagogisk medarbeider
Knøttebo: (9 barn)	Ansatte
Tonje	Pedagogisk leder
Kaja	Pedagogisk medarbeider (80%)
Linnea	Pedagogisk medarbeider
Toba	Pedagogisk medarbeider 60%
Bamsebo (9 barn)	Ansatte
Ingibjörg	Pedagogisk leder
Lozil	Pedagogisk medarbeider
Ida Kristine	Pedagogisk medarbeider (60%)
Toba	Pedagogisk medarbeider (40%)

Praksisbarnehage

Vi er en praksisbarnehage for OsloMet. Dette innebærer at vi regelmessig vil ha studenter fra førskolelærerutdannelsen utplassert i praksis hos oss. Vi føler at vi har mye å bidra med til de studentene som kommer til oss, og vi holder oss faglig oppdatert gjennom studentenes undrede blikk, spørsmål og refleksjoner. I år får vi studenter på Tusenfryd og Blåveis.

I tillegg har vi elever og lærlinger i praksis fra videregående skoler.

Barnehagens satsningsområder

Barnehagen VIER vil i år jobbe spesielt med ett overordnet satsningsområde; språk. Dette satsningsområdet er retningsgivende for valg av pedagogiske aktiviteter gjennom barnehageåret. Vi mennesker definerer oss selv ut fra tilbakemeldinger vi får fra andre, og derfor får språkutvikling en sentral betydning for barns trivsel, selvbylde og samspill med andre. Vi vet at leken er den viktigste arenaen for barna i barnehagen, både for å oppnå tilhørighet og utvikle vennskap. Dette gir barna livsmestring, utvikling av språket i kommunikasjon med andre og vennskap gjennom sosial kompetanse. Vi vil derfor, i tillegg til språk, fokusere på psykososialt barnehagemiljø, livsmestring og sosial kompetanse.

Språk

Barnehagen er sammen med foreldrene viktige rollemodeller i barnas språkutvikling. Små barn kommuniserer både nonverbalt og verbalt, og personalet skal være med på å stimulere barnas kommunikasjon fra småbarnsalderen. Språktrening i hverdagen er viktig for barn, og barnehagen legger opp til dette gjennom bruk av blant annet rim og regler, høytlesning, Ipad og andre medier, lytteleker, eventyr, fortellinger, bøker og sanger. Ved å være tilstede i samtalene med barna, ønsker personalet å støtte barnas språkutvikling. Personalet skal også legge til rette for variert lek slik at barna også kan utvikle språket sitt sammen med andre barn.

Mål:

- Ansatte skal arbeide daglig med barnas språkutvikling
- Ansatte skal få økt kunnskap om barns språklæring
- Voksne og barn skal oppleve glede gjennom språket
- Ansatte skal oppleve trygghet og mestring rundt språkarbeidet
- Ansatte skal være bevisst på hvor viktig språktrening er

Dette er hvordan vi jobber:

- Alle ansatte skal være gode språkmodeller og snakke med fulle setninger
- Alle ansatte skal gi barna positive erfaringer med bøker, sanger, rim og regler
- Alle ansatte skal lese for og med barna
- Alle barn skal bli badet i språk – «den gode samtalen»
- Ansatte skal ikke rette på barna, men gjenta rett
- Ansatte skal la barna snakke ferdig
- Ansatte skal være bevisst på bruk av begreper og bruke et rikt språk
- Ansatte skal observere og bruke kartleggingsverktøy ved behov
- Det skal være rom for og tid til undring og samtale
- Barn som strever med språket, skal bli fanget opp på et tidlig tidspunkt
- Veiledning internt og fra veiledningssenteret

Psykososialt barnehagemiljø og livsmestring

Leken har en stor plass i barns liv. Leken er en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan uttrykke seg gjennom, og den er en viktig del av barnekulturen. Den gir barna glede, frihet og fravær av forventninger om å gjøre riktig. Det er selve lekaktivitetene og det som disse aktivitetene gir barnet av opplevelser, som er det sentrale. Leken er barnas måte å være på og har en egenverdi i seg selv.

Barn i lek er ett av de viktigste kjennetegnene ved barnehagen. Leken åpner for initiativ, utforskning, engasjement og fysisk utfoldelse. Barn fortolker sine uttrykk og gir dem mening gjennom leken. Rollelek er en avansert form for lek som krever at barnet går ut av sin egen rolle (mindre egosentrisk) for å spille en annen. I denne leken utvikler barna sin sosiale kompetanse fordi de må samarbeide for å drive leken fremover, og de bygger opp sin empati ved å sette andres behov foran sine egne. Her stimulerer leken barna sin fantasi og de får også erfaringer med konfliktløsning.

Vi fyller dagene med varierte aktiviteter og utforsker verden sammen. Vi gir barna opplevelser og kunnskap som styrker deres lærelyst for resten av livet. Barn er sosiale aktører som selv bidrar til egen og andres læring. I barnehagen læres det i både formelle og uformelle lærings situasjoner. Vi skal støtte og utfordre barnets nysgjerrighet i tillegg til deres læringsprosesser gjennom variert innhold, kunnskap og materialer.

Mestring handler om at barnet får til noe det ønsker, selv om det ikke lykkes med en gang. Små barn har en medfødt motivasjon til å mestre, men for at mestringen skal være mulig, må det være en balanse mellom det barnet ønsker å få til, barnets ressurser og tilgang på støtte. Trygge tilknytningsrelasjoner bidrar til at barn blir mer robuste i møte med senere belastninger, blant annet fordi de har gode erfaringer med å søke hjelp og støtte når noe blir vanskelig. Alle følelser er viktige. For å forstå hele følelsesspekteret sitt, trenger barn at alle følelser blir akseptert. Vi følger kommunens plan for å sikre barna et godt psykososialt miljø (Handlingsplan mot mobbing i Bærumsbarnehagen).

Vi vil følge temaene som er valgt for dette barnehageåret i periodeplanen og gjennom dette arbeidet skal vi sikre at alle syv fagområdene blir godt dekket. VIER lekemestre – gjennom lek og latter får vi evige skatter!

Mål:

- Alle ansatte skal legge til rette for variert lek og vennskap
- Alle barn skal utvikle et godt selv bilde
- Alle barn skal føle seg verdifulle for den de er
- Alle barn skal oppleve tilhørighet og mestring
- Barna skal føle at de ansatte er en trygg havn

Dette er hvordan vi jobber:

- Ansatte skal sette av tid til samtale, refleksjon og undring sammen med barna
- Alle barn skal få mulighet til å bearbeide opplevelser sammen med ansatte
- Alle ansatte skal fange opp barns uttrykk, signaler og behov

- Ansatte skal gi barna tilpassede reaksjoner og sørge for at samspillet er preget av et gjensidig samspill
- Ansatte skal følge med på barns lek og forstå når de trenger å involvere seg, eller når barna kan leke i fred
- Alle ansatte skal akseptere, bekrefte og hjelpe barn gjennom både positive og negative følelser
- Alle barn skal få lov til å ombestemme seg og lære av sine feil.
- Ansatte skal gi omsorg, trøst og motivasjon
- Ansatte skal ha tett samarbeid med hjemmet gjennom blant annet daglig dialog
- På foreldremøter og i foreldresamtaler snakker vi om hvordan foreldrene kan være med på å skape et inkluderende miljø, og bevisstgjøre hva som kan føre til eksklusivering

Sosial kompetanse

Sosial kompetanse handler om «kunsten å omgås hverandre», knytte vennskapsbånd og tilegne seg gode sosiale holdninger og ferdigheter. I barnehagen omgås man med mange hver dag. Barn møter andre barn, barn møter voksne, og voksne møter andre voksne. Relasjoner bygges, vi utvikler oss stadig og ny læring skjer. For å forstå og kunne delta i det sosiale samspillet, lære leke-koder, tilpasse seg og bidra til samspillet, kreves det erfaringer. Sosial kompetanse utvikles i fellesskapet og i barnehagen skal vi ta tak i denne læringen og bidra til gode opplevelser gjennom å legge til rette, oppmuntre og veilede barna. Vi skal møte barna der de er og støtte dem både med det som er utfordrende og det de mestrer godt.

Sosialt samspill med andre barn og voksne, har avgjørende betydning for barns utvikling. Dersom barna ikke mestrer samspillet, kan det resultere i dårlige sosiale samhandlinger. Dette kan igjen påvirke barnas motivasjon, selvoppfatning og selvbilde og dermed medføre at de går glipp av mange positive erfaringer og læringsopplevelser. Sosialt kompetente barn kan formidle og hevde sine ønsker og behov på en god måte, samtidig som de tar hensyn til andre. Dette bidrar til gode sosiale relasjoner mellom barn.

Mål:

- Alle barn skal få erfaringer med å løse konflikter eller uenigheter
- Alle barn skal utvikle evner som empati og prososial atferd
- Alle ansatte må jobbe for at barna skal etablere et fellesskap med andre
- Alle barn skal utvikle robusthet, og være trygge og aktive i det sosiale fellesskapet.
- Alle barn skal utvikle sin sosiale kompetanse gjennom samspill og interaksjon med andre.

Dette er hvordan vi jobber:

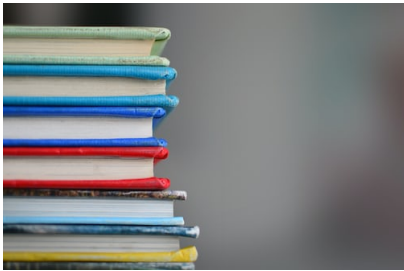
- Alle ansatte skal med egen væremåte være en god rollemodell
- Alle ansatte skal bidra til barns utvikling og læring av sosiale ferdigheter.
- Alle ansatte må ta ansvar for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø.
- Alle ansatte skal veilede og hjelpe barna med selvhevdelse og selvkontroll i samspill med andre barn
- Alle barna skal få erfaring med å se og ta andre barns perspektiv
- Alle ansatte skal være anerkjennende og støttende i relasjoner med barn og voksne.

ÅRETS TEMA TUSENFRYD & BLÅVEIS 2022/2023

HVA	HVORDAN	HVORFOR
	August.	
Oppstart/bli kjent. 	- Barna fra Knøttebo og Bamsebo har fått en myk tilvenning med å være oppe på besøk 2 formiddager i uken på vårparten. - De helt nye barna har fått sin egen tilvenningsvoksen som skal følge de litt ekstra opp den første tiden deres i barnehagen. - Vi har rolige dager uten de faste tingene som tur og klubber. Vi bruker tiden til å bli kjent i trygge rammer med fokus på lek og relasjonsbygging. - De nye barna har litt kortere dager de første dagene.	- Det er en stor overgang for de minste barna å flytte over på storbarnsavdeling. Tempoet er høyere, og voksentettheten er lavere. Barna blir fortere sliten og dermed er det godt for de med rolige dager uten for mange planer. - Nye og gamle barn får tid til å bli trygge på hverandre og tid til å finne sin plass i gruppen. - Visjonen vår er at vi skal være stedet for trygghet og glede og en god start er med på å gjøre barnehagen til dette. Det å ha sin egen tilvenningsvoksen skaper en god trygghet for barna.
	Desember.	
Jul	- Har felles adventsstund hver mandag - Vi drar på kirkevandring til Snarøya kirke - Vi lager lussekatter og går i Luciatog - Alle kler seg ut som nisser og vi synger nissesanger, spiser nissegrøt og kanskje kommer nissen en tur? - Vi leser julefortellinger - Vi har juleverksted	- Ta vare på juletradisjoner - Bli kjent med julens kristne budskap
	Januar til mars	-
Verdensrommet 	- Lære om verdensrommet og at jorda er en del av verdensrommet. - Vi vil velge ut noen av planetene som vi skal lære litt mer om. Vi ønsker å se barnas interesse for de	- Få en større forståelse for at vi er en del av en større helhet. - Det er viktig å ta tak i det som interesserer barna og at de kan være med på å

	ulike planetene før vi velger hvilke vi fokuserer litt ekstra på. - Vi skal finne ulike bøker som interesserer barna. Vi skal ta med barna i prosessen med å velge ut hvilke bøker vi skal kjøpe og så skal vi ta en tur på biblioteket og se om de har noen spennende bøker om verdensrommet. - Skape kunst og dekorere avdelingene med. - Vi skal ta i bruk pc og Ipad til å finne ut spennende fakta om verdensrommet.	medvirke i sin egen hverdag. - Bøker er en fin kilde til å lære om verdensrommet. Samtidig som at det utvikler språk og er en fin kilde til kommunikasjon barna imellom og mellom barn og voksne. Ved at barna får medvirke på hvilke bøker vi skal bruke vil de få en større glede og interesse i å ta disse i bruk. - Ved at vi gjennom kreative prosesser bruker det vi lærer om verdensrommet blir læringsutbyttet til barna mye større. - Ved å ta i bruk IKT kan vi skaffe oss mye spennende kunnskap både i planlagte samlinger, men også i her og nå situasjoner med barna. Vi ønsker at barna skal kunne søke læring på ulike arenaer.
	April	
Påskan	- Vi leser påskefortellinger, synger påskesanger og lager påskepynt. - Vi har påskefrokost med foreldre. - Påskevandring for skoleklubben.	- For å bli kjent med påskens kristne budskap, og ta vare på tradisjoner. - Det er hyggelig for barna at foreldrene får komme og spise frokost med oss i barnehagen. Da får også foreldrene mulighet til å bli bedre kjent.

		- Delta i arrangementer i nærmiljøet.
	Gjennom hele året:	
Folk og Røvere i Kardemommeby.	- Fortelle boken på ulike måter blant annet ved konkrete, flanellograf og boklesing. - Dramatisere boken sammen med barna. (Både på tur og i barnehagen) Synge sanger fra fortellingen og skape noe utifra dette til neste sommerfest. 	- Vi opplevde stor utvikling i barnas rollelek ved å velge et eventyr å jobbe med i fjor, og det er noe vi ønsker å få til i år også. Ved å fortelle historien i boken på ulike måter skal barna bli godt kjent med og glad i eventyret og ta det med seg inn i rolleleken sin. - Barna skal oppleve glede og mestring ved at de i felleskap gjensker en historie. I tillegg er det en god trening i det å tørre å spille en rolle ovenfor andre barn og voksne. Vi mener historien skal klare å skape gode rolleleksmuligheter for aldersspennet vi har (barn i alderen 3-6 år). - Vi får fokus på språk, tekst og kommunikasjon og utvikler gode relasjoner mellom barna. - Ved å gjøre det ute i naturen får barna positive opplevelser i natur og nærmiljø og brukt kroppen aktivt ute. - Boken tar for seg ulike etiske perspektiv som for eksempel forholdet mellom rett og galt. Dette er noe som skaper gode refleksjoner og samtaler med barna. - Det å skape kunst gir barna en mulighet til å

	- Bruke eventyret som utgangspunkt for å skape kunst. - Vi lager en miniatyrversjon av Kardemommeby som vi dekorerer en vegg med på avdelingen. - Bursdagskalender - Digitale verktøy	være kreative og nyskapende. - Barna får en større kjennskap til historien ved at den blir så synlig i hverdagsomgivelsene. Et felles prosjekt som dette lærer barna å samarbeide og det er en glede i det å skape noe sammen. - Vi skal lage en ny bursdagskalender inspirert av de 3 røverne i kardemommeby. - Bruke de ulike digitale verktøyene vi har som en støtte til å skaffe oss kunnskap om både historien, rollefigurene men og skaperen av historien.
	Gjennom hele året	
Språk	- Boklesing. - Spill og leker	- Boklesing er viktig for å skape en god språkutvikling hos barna. Det er med på å skape gode relasjoner barn imellom, men også mellom barn og voksne. Det er og med på å utvikle fantasi og kreativitet hos barna. Vi skal ha som mål at vi leser for barna flere ganger i uken samt at de selv også skal gjøre dette alene eller sammen med andre barn flere ganger i uken. - Vi har mange spennende spill og leker i barnehagen som vi vil bruke sammen med barna i både mindre og større grupper for å være med

		på å bidra til en god språkutvikling hos barna.
--	--	---

ÅRETS TEMA BAMSEBO OG KNØTTEBO 2022/2023

HVA	HVORDAN	HVORFOR
	August	
Oppstart/bli kjent. 	- Barna får en egen primærkontakt i starten som har ekstra fokus på dem denne tiden. - Vi har rolige dager uten de faste planene som tur og klubber. I starten bruker vi tiden til å bli kjent innenfor trygge rammer, med fokus på lek og relasjonsbygging. - De nye barna har gjerne litt kortere dager i tilvenningsperioden. - Den første tiden har vi også fokus på at barna skal få prøve selv, for eksempel spise. Der vil vi veilede barna og hjelpe dem. - Fokus på oppstart for de eldste. Kan også være toft og de trenger en myk overgang. Vi gir ekstra oppmerksomhet og omsorg til de i denne perioden.	- Nye og gamle barn får tid til å bli kjent, til å bli trygge på hverandre, og tid til å finne sin plass i gruppen. - Visjonen vår er at vi skal være stedet for trygghet og glede, og en god start er med på å gjøre barnehagen til dette. Det å ha sin egen primærkontakt skaper trygghet for barna. - Det er viktig for små barn og få en begynnende mestringfølelse. Livsmestring handler om både den fysiske og psykiske helsen til barna. Opplevelsen av mestring er avgjørende for å utvikle en god selvfølelse og et positivt selvbilde.
	September, oktober, november	

Babblarna	- Alle nye og gamle barn får en egen Babblarna figur. De nye barna får sin egen figur på "bli-kjent" samtalen i juni. - Figuren blir som ett overgangsobjekt og babblarna blir et gjennomgående tema hele året. - Vi kommer til å bruke bøker, puslespill, spill og sanger. Vi innreder avdeling med babblarna rekvisitter og lager ett lekemiljø der vi kan spille ut forskjellige handlinger fra bøkene.	- Ett overgangsobjekt kan skape ekstra trygghet for barna, de har noe de kjenner til fra før og som kan hjelpe til å skape en trygghet. - I Babblarnas verden bor Babba, Bibbi, Bobbo, Diddi og Dadda. Babblarna er et godt verktøy til å styrke den begynnende språkutviklingen hos barna. Babblarna er fargeglade figurer som vekker nysgjerrighet og lyst til å lære.
Kunstutstilling 	Vi lager forskjellige kunstverk til kunstutstillingen i november. Både felles kunstverk på avdelingen og individuelle. Alle vi ansatte har ansvar for ett kunstprosjekt hver. Hva vi skal lage er hemmelig for foreldrene frem til selve kunstutstillingen.	Barna får oppleve flere ulike måter å utfolde seg på og ta i bruk teknikker, de får også utvikle en skaperglede. Barna får oppleve å lage noe som de føler glede og stolthet over og som er spennende å få vise frem til deres foresatte. Vi bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknikker til at barna skal få uttrykke seg estetisk (tatt rett fra rammeplan)
	Desember	
Jul	- Hele barnehagen har felles adventsstund hver mandag.	- Ta vare på juletradisjoner. Barna skal på en enkel måte få kjennskap til tradisjonene

	- Vi har kalender hvor vi teller ned dagene frem til jul. - Vi spiser lussekatter og går i Luciatog. - Alle kler seg ut som nisser og vi synger nissesanger, spiser nissegrøt og har nissefest. - Vi leser julefortellinger. - Vi lager julepynt og julegaver på juleverksted.	knyttet til den kristne høytiden. - Vi ønsker at barna skal kjenne gleden ved å gi bort noe de har laget selv. - Vi skaper forventninger frem mot julen, for å gi barna en god førjulstid. VI ER glade i julen.
	Gjennom hele året	
Språk 	Bøker - Språkesker - Hverdagssamtalen	- Det er mange gode grunner til hvorfor vi bør lese høyt for barna. Høytlesning stimulerer barnets språkutvikling. Barnet møter på flere ord som gir de et større ordforråd. Det er i tillegg en sosial aktivitet som styrker relasjonene mellom voksne og barn, og stimulerer barnas fantasi. - Språkesker (eller flannelograf) med ulike eventyr har vi flere av i bhg. Et eventyr som blir fortalt med hjelp av konkrete (gjenstander) eller bilder, blir mer visuelt og det blir lettere for barnet å forstå. - På en småbarnsavdeling er det viktig å ha fokus på hvordan vi bruker språket. Vi har som mål å få til gode samtaler i hverdagen ved å stille åpne spørsmål som skaper dialog. Det å benevne og sette ord på det vi gjør eller det vi ser rundt oss, vil være viktig i barnas språkutvikling.

Kroppen & følelser	- Lese illustrerte bøker som for eks. Anna Fiske sin bok "Alle har en bakside". Lese ulike bøker om følelser. Benevne alt vi gjør i stellesituasjonen. Ha åpne samtaler med barna om kropp. Vi prater om ulike følelser og hjelper barna med å sette ord på det de føler. Eks: redd, trist, glad, sjalu, sint osv. En del av livsmestringen er å håndtere ulike utfordringer, og vi skal være der med barna i motgang og medgang.	- Vi vil legge til rette for at barna får et godt forhold til kropp og følelser. Vi ønsker å normalisere forskjeller og nakenhet, sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser. Å sette ord på følelser og reflektere rundt hvordan vi uttrykker og viser disse er viktig.
Turer 	- Vi går på tur for å utforske nærområdet. Barna blir kjent med området rundt barnehagen. De eldste barna blir mer selvstendige på å gå etter hvert. Barna blir oppmerksomme på plante- og dyreliv rundt barnehagen. De får også større rom for å bevege seg fritt. Vi begynner å lære litt om trafikken på veien. Og får også utforsket området som ikke er like nære.	- I september/oktober begynner vi å gå på korte turer i nærområdet. De yngste barna sitter i vogn mens de eldste går selv. Det er turen i seg selv og ikke destinasjonen som er målet. På turen utforsker vi og har samtaler om det vi ser. Gjennom ulike turmål får barna øvd seg på ulikt terreng og ulike motoriske utfordringer. Etter hvert som barna blir eldre begynner vi å gå på lengre turer, og da spiser vi gjerne matpakka på tur. Vi prøver også å få til noen turer med de eldste der vi tar minibuss.

Sang, dans og musikk	- Sang er noe vi bruker aktivt i hverdagen. Vi bruker det spontant i hverdagssituasjoner, før mat og i samlingsstunder. Vi har sangkort og bruker instrumenter som barna får lage musikk med. Vi synger bevegelsessanger	- Sang, musikk og dans er noe som bidrar til at barna får positive felles opplevelser. Gjennom musikk kan man også bli kjent med ulike kulturelle uttrykk. Musikalitet er noe som grunnleggende ligger i oss mennesker, og det er
	og danser til disse. Vi spiller også mye musikk og danser.	naturlig for barn å uttrykke seg igjennom musikken med rytme, lyd og bevegelse. Musikk kan også styrke relasjonene og skape trygghet og glede. Sang er noe som samler barna og er et godt verktøy for å gjøre overgangssituasjoner bedre.
Bamsevenn	Vi introduserer en bamse som vi kaller «bamsevenn». Vi bruker den aktivt i samlinger for å hovedsakelig ha et fokus på sosial kompetanse og livsmestring. Bamsevenn kan også brukes som et verktøy for å jobbe tverrfaglig. Vi gir bamsen et fiktivt liv for å kunne samtale rundt ulike livssituasjoner som barna kan kjenne seg igjen i.	- Bamsevenn blir et verktøy for å jobbe med sosial kompetanse med barna. Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. Det består av for eksempel selvfølelse, empati, prososial adferd og selvhevdelse. Livsmestring handler om både den fysiske og psykiske helsen. Det handler i stor grad om å være kompetent og følelsen av å håndtere omgivelsene. Bamsevenn skal også være et verktøy for å utjevne sosiale forskjeller.

	Etter påske	
Tilvenning storbarn	- Vi er ute på den store lekeplassen, vi har en dag i uken der vi går på besøk til stor avdeling. Etter hvert vil den voksne gå ned og barna får prøve seg på å være alene oppe. - Hver fredag etter jul er det frifredag der de eldste barna får gå opp på besøk for å utforske storbarns avdelingene og bli kjent med barn og voksne. - vi går på tur sammen med tusenfryd og blåveis også for å bli kjent. - vi samtaler generelt mye i hverdagen om det å skulle gå over på stor avdeling og snakker om hvem som er der og hva de gjør (og trygger barna)	- De eldste barna på avdelingene begynner nå så smått med tilvenning oppe på storbarn. Dette gjør vi for at de skal få god tid til å bli kjent med andre barn, ansatte og rutiner på storbarnsavdelingene før de skal opp. Dette bidrar til en mykere overgang på høsten.

Barnehagens verdigrunnlag

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse, samt sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i Barnehagen VIER. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

Barn og barndom

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv.

Barna skal få oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap. Barnehagens oppdragelse har som mål at barna skal utvikle selvstendighet og trygghet på seg selv som individ, og sin egen personlige og kulturelle identitet. Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen uttrykkes og tilegnes av barn i samspill med hverandre og voksne. Den gjenspeiles i barns evne til å ta initiativ og til å opprettholde vennskap. Forståelse av sosiale forhold og prosesser, og mestring av sosiale ferdigheter krever erfaring og deltakelse i fellesskapet. Dette skjer i alle situasjoner i løpet av dagen, og alle barn må få varierte samspillserfaringer. Barnehagens hverdag bør være preget av gode følelsesmessige opplevelser. Glede, humor og estetiske opplevelser må være

kjennetegn ved barns tilværelse i barnehagen. I omsorg, lek og læring vil barns sosiale kompetanse både bli uttrykt og bekreftet ved at de viser evne til å leve seg inn i andres situasjon, og å vise medfølelse. Barn kan tidlig vise at de bryr seg om hverandre, løser konflikter og tar andres perspektiv. De kan ta hensyn og vise omsorg. Dette skjer både gjennom kroppslige og språklige handlinger. Barna må få trening i å medvirke til positive former for samhandling. Opplevelse av egenverd og mestring, lek med jevnaldrende og tilhørighet i et positivt fellesskap skal prege barnehagehverdagen.

Demokrati

Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonssevner og språklige ferdigheter.

Mål; Barnehagen skal fungere som et demokratisk samfunn hvor alle deltagere skal få bidra og medvirke til innholdet, uavhengig av alder og kommunikasjon.

Dette er hvordan vi jobber:

- Samtaler med barna om:
 - Hvem bestemmer i barnehagen?
 - Hva bestemmer barna og hva bestemmer de voksne?
 - Er det demokrati i barnehagen? Hvordan?
 - Får alle barna i barnehagen være med å bestemme? Er det noen som bestemmer mer enn andre? Hva synes dere om det?
 - Hvem bestemmer i leken? Hvordan føler du det når du ikke får det sånn som du vil?
 - Kan alle få det som de vil hele tiden? Hvorfor ikke?
 - Hva kan dere gjøre hvis du er uenig i noe?
 - Hvordan kan de voksne i barnehagen legge til rette slik at alle barna får si sin mening?
 - Er det andre måter å si hva du mener på enn å snakke?
 - På hvilken måte kan man vise at man er uenig eller ikke liker noe?

Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.

Barnehagen bygger på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon. Slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter, og trivsel i lek og læring. Barna skal møtes med tillit og respekt, og barndommens egenverdi skal anerkjennes. Vi skal være et utfordrende, og trygt sted, for fellesskap og vennskap, og samtidig skal vi vise evne og vilje til samspill gjennom nærhet, respekt og tilstedeværelse. Gjensidig respekt er grunnleggende for menneskesynet i vår barnehage. Vi skal leve sammen i et positivt fellesskap der vi anerkjenner forskjeller. Mangfoldet i vår barnehage skal brukes som en ressurs som kommer alle til barn og ansatte til gode.

Mål: Skape respekt og forståelse for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

Likeverd handler om å se individet ut fra en grunnforståelse om at alle mennesker er like mye verdt, og skal møtes likeverdig til tross for ulike forutsetninger. Det vil si uavhengig av hvor de er født, hvilken alder og funksjonsevne de har, og om de er født som gutt eller jente. For å behandle alle likeverdig, må en av og til forskjellsbehandle, nettopp fordi alle har forskjellige utgangspunkt.

Likestilling handler om å gjenkjenne strukturer i samfunnet som bidrar til at kjønnene gis ulike forutsetninger og muligheter. Det er derfor nødvendig å se på gutter og jenter, menn og kvinner som grupper, for å kunne se mønstre som skaper forskjeller. Likeverd og likestilling skal ligge til grunn for all læring og pedagogisk virksomhet i barnehagen.

Tiltak;

- Vi forteller om de ulike familiekonstellasjonene barn og voksne på avdelingen har
- Vi har barn og voksne fra ulike land, landsdeler og religioner, og vi bruker dette som utgangspunkt for samtaler og aktiviteter
- Vi setter søkelys på det positive ved mangfold og forskjellighet – sanger, eventyr, tradisjoner osv.
- Vi sørger for at alle får være med på å bidra til fellesskapet, f.eks. ved å hjelpe hverandre, være ordensbarn, få ulike oppgaver osv.
- Personalet jobber for å sette fokus på barnets behov uten først å definere dem ut fra kjønn, etnisitet, sosial status osv.
- Vi er opptatt av å gi barn like muligheter. Dette innebærer at vi motiverer barna til variert lek og aktiviteter.
- Vi snakker med foreldrene om viktigheten av å gi barna like muligheter, og ikke begrense lekemateriell og aktiviteter ut fra innlærte holdninger og vaner.
- I alle situasjoner og temaer vil vi i det vi sier og gjør vise at alle mennesker har like stor verdi, og at det normale er at vi alle er forskjellige.
- Vi markerer samenes nasjonaldag
- Vi markerer Pride i juni, ved å snakke om likeverd og kjærlighet til andre mennesker. Dette begrunner vi ved å vise til Rammeplan for barnehager: «*Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.*» (Rammeplanen 2017)

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Tiltak;

- Vi drar på tur hver tirsdag for å utforske nærområdet og bruke naturen som en arena for lek.
- Vi drar på tur én gang i måneden for å utforske naturen og dyrelivet.
- Vi resirkulerer papp, papir, panteflasker, glass og metall i barnehagen. Barna er med på å levere dette inn.
- Vi snakker om søppel i naturen og hvordan dette kan påvirke dyrelivet. Vi sjekker uteområdet vårt for søppel, barna er med på dette for å få en forståelse av hvordan de kan ta vare på naturen.
- Vi gjør forskningsprosjekter for å utfordre barnas undring og læring
- Vi ser på dyr og dyreliv vi har i nærområdet.

Mat og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring, følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Teamet livsmestring og helse har fått en sentral plass også i barnehagen på bakgrunn av at mange unge strever med både fysiske og psykiske plager. Det er derfor økende bevissthet om hva barna trenger for å mestre livet både nå og som voksne. Barnehagen skal f.eks. forebygge fedme gjennom både et sunt kosthold og fysisk aktivitet. Vi skal legge til rette for at barn skal få en god selvfølelse slik at de vet at de er verdt noe, helt uavhengig av hva de presterer.

- Vi skal følge kommunens føringer for kosthold og fysisk aktivitet.
- Barnehagen serverer et godt og næringsrikt måltid 4 dager i uken
- Barna får være med på forberedelser og gjennomføring av måltidene, og vi skal legge vekt på gode vaner, sunn og variert mat.

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde seg. De skal få kjenne på skaperglede, undring og

utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse, kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskaper av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede. Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

Omsorg

MÅL:

- Alle barn skal oppleve en trygg barnehagehverdag.
- Barna skal bli møtt av rause voksne som møter dem med respekt, gir dem annerkjennelse, ros og tilbakemeldinger.

Trygghet og omsorg er av den aller største betydning i de første leveårene. Og vi voksne er rollemodeller i alt vi sier, og gjør. I Barnehagen VIER fokuserer vi på positive handlinger og gir positive tilbakemeldinger i løpet av barnehagehverdagen. Det er de voksne som har ansvar for at hvert barn opplever seg selv som verdifull og unik.

Omsorg og danning skal prege alle situasjoner i hverdagslivet og kommer til uttrykk når barn leker og lærer, i stell, måltider og påkledning. Gjennom måltidet lærer barna å forsyne seg selv, smøre brød, skjære ost og helle i drikke. De skal også lære seg å sende til andre og sitte rolig og vente på hverandre. Vi vil at måltidet skal være en hyggelig stund, og at alle kan bidra med å hjelpe hverandre.

Mye av hverdagsaktivitetene er knyttet til stell og omsorg for de minste. I disse aktivitetene utspiller mye av den direkte kontakten mellom barn og voksne seg, og det er her den voksne får mye av den individuelle kontakten med hvert enkelt barn. Barnehagen skal tilby barn et miljø preget av omsorg, glede, humor, kreativitet og omtanke for fellesskapet.

Danning

I vår barnehage er vi opptatt av at barna både “er” og “skal bli” menneske. Vi er opptatt av at barna er medskapere av egen hverdag, og anerkjenner deres uttrykk, ønsker og behov som viktig. Samtidig er vi gjennom hele livet en del av en dannelsesprosess. Gjennom mennesker vi møter og utfordringene vi blir konfrontert med, er målet å bli sterkere, klokere, mer bevisst og et godt medmenneske.

Gjennom gode dannelsesprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et fellesskap. Barn trenger å oppleve en sammenheng i tilværelsen for å kunne føle seg trygge. Forutsetningen for at vi skal kunne klare dette er at foreldre og personale bygger opp et gjensidig tillitsforhold. Personalet må være tydelig tilstede og engasjert i barnets trivsel og utvikling. Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter i samspill med andre mennesker. En viktig del av dannelsesprosessen er språket vårt. Barnas språklige utvikling handler også om barnas danning av egen identitet. Derfor er det av betydning at voksne setter ord på og bekrefter barnas uttrykk og opplevelser.

Tiltak;

- Vi møter barn og foreldre med respekt og tillit, og viser forståelse for barns behov for omsorg, lek og hjelper barna med å sette ord på egne tanker og følelser.
- Vi jobber aktivt for å inkludere alle barn i lek og i alle hverdagssituasjoner.
- Vi er tilgjengelige, støttende og løsningsfokuserte i forhold til barns lek.
- Vi markerer høytider og begivenheter fra kulturer som er representert i barnehagen.

Barnas medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å ha innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Mål:

- Vi ønsker at barna skal bli selvstendige og trygge.

Delmål:

- Vi ønsker at barna skal utvikle bevissthet omkring egne ønsker og behov, og å kunne ta egne valg i hverdagen.
- De skal aktivt medvirke i forhold til egen læring og utvikling.

Det å gi barn medvirkning i barnehagen er ikke det samme som å la barn velge fritt. Tanken om medvirkning bygger på ideer om likeverd og respekt for hverandre. Det å gi barn medvirkning handler i stor grad om voksne sin væremåte i barnehagen. Vi voksne i barnehagen skal møte barna med interesse. Vi må la oss inspirere av barna, og arbeide for å få større innsikt i deres opplevelser av verden omkring seg. For at barna skal kunne ha reell medvirkning må vi i det daglige gi tid og rom for samtaler. Personalet må være tilstede for barna, lytte til det de har å si eller på andre måter uttrykker gjennom kroppen. «Her- og nå» situasjoner vil oppstå hele tiden, og de voksne må være flinke å ta del i aktivitetene, ha samtaler med barna og vise forståelse og respekt for de ønsker barna måtte komme med.

Frileken er en arena som gir stor mulighet for medvirkning hos det enkelte barn. Her velger de selv innhold og hvem som skal delta uten noen særlig innblanding fra de voksne. Andre eksempler på at barna er medvirkende i hverdagen er f.eks. påkledning, valg av besøk mellom avdelingen, valg av innhold på samlingsstunder, aktiviteter m.m. Barna skal også «smøre lunsjen selv», slik at de selv kan få velge hva de skal ha på brødsken.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene og ivareta foreldrenes rett til medvirkning. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte. Barnehagen må tilstrebe at barnet ikke kommer i lojalitetskonflikt mellom hjemmet og barnehagen. Begrepet samarbeid

innebærer gjensidighet. Foreldresamarbeid er noe både personalet og foreldrene må bidra til gjennom regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles. Barnets trivsel og utvikling og barnehagens virksomhet skal drøftes. Selv om samarbeid forutsetter gjensidighet, mener barnehagen at et særlig ansvar for å opprette og vedlikeholde et godt samarbeid tillegges barnehagen.

Kommunikasjon med hjemmet

Vi bruker MyKid i vår kommunikasjon med hjemmet. Her kan foreldre og foresatte sende og svare på meldinger, reservere tid for foreldresamtale og registrere barnets fravær. Utover det daglige foreldresamarbeidet ved levering og henting har vi følgende møteplasser:

- Bli-kjent-samtale med nye foreldre og barn før oppstart
- Foreldrerådsmøte og foreldremøte
- Årsmøte
- Foreldresamtaler tilbys minst to ganger i året
- Overføringssamtale knyttet til overgang fra barnehage til skole
- SU møter
- Dugnad

Tilbakemeldinger hele året – brukerundersøkelse hver høst

Barnehagen gjennomfører en brukerundersøkelse som er utarbeidet av Udir (utdanningsdirektoratet) for foresatte en gang i året. Vi har gode resultater og i fjor scoret vi en total brukertilfredshet på 5 av 5. Dette er vi meget stolte av! Barnehagen VIER jobber hele tiden med å bli bedre og vil gjerne ha konstruktive tilbakemeldinger fra foreldrene også i hverdagen.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen - tilvenning

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Starten på barnehagetiden representerer et stort veiskille i barnets oppvekst. Vi sørger for at overgangen blir så god og trygg som mulig både for barnet og for foreldrene, og evaluerer jevnlig slik at det skal bli en positiv opplevelse for alle. For å gjøre tilvenningen lettere, får dere en primærkontakt. Primærkontakten sørger for at dere får all den hjelp og støtte dere trenger for at tilvenningsperioden blir en god og positiv opplevelse.

Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

I tiden før overflyttingen får barnet komme regelmessig på besøk på avdelingen barnet skal begynne på. Hver fredag etter jul har vi også «frifredag», hvor vi har felles frokost for alle avdelinger oppe på storbarnsavdelingen. På den måten får barnet mulighet til å bli kjent med voksne, barn og rutiner på den nye avdelingen fra høsten. Vi gjennomfører et overføringsmøte internt i barnehagen, slik at vi sikrer god informasjonsflyt. Når barn bytter barnehage har vi et overføringsskjema i rutinene våre. Vi fyller ut dette i fellesskap med foreldrene. Hvis det er nødvendig, har vi et overføringsmøte med den nye barnehagen.

Fra barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.

Overgangen til skole betyr starten på noe nytt for barna. Vi ønsker å gi de en best mulig start. Vårt mål er at skolestarterne skal gå inn i en ny epoke med forventning og lærelyst. I barnehagen begynner vi med skoleforberedelsene lenge før barnet starter på sitt siste barnehageår. Gjennom hele barnehagetiden legger vi til rette for sosial kompetanse og økt selvstendighet. I skoleklubben jobber vi med ulike temaer og oppgaver som er tilpasset barnas interesser og utvikling. Bærum kommune har fastsatte rutiner for «*overgang fra barnehage til skole*».

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Planlegging

Planlegging gir grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen er utgangspunkt for refleksjon og utvikling av barnehagens pedagogiske praksis. Planleggingen er med utgangspunkt i kunnskap om barns trivsel og utvikling, og den baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

God planlegging er viktig for en god og innholdsrik barnehagehverdag. Vi ser på barnehagens menneskelige og materielle ressurser, samt nærmiljø og naturområder. Planlegging tar utgangspunkt i barnehagens overordnede mål, rammeplan og lov for barnehager. Videre baseres planleggingen på kunnskap om barnas utvikling og læring individuelt og i gruppe. Vi bruker observasjon, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering i de pedagogiske planene våre. Barn og foreldre er medvirkende i vår planlegging. Alt dette danner grunnlaget for neste årsplan. Barnehagen VIER har 5 planleggingsdager i året.

Vurdering og dokumentasjon

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen

Dokumentasjon og vurdering gir personalet, foreldre, lokalmiljøet og kommunen informasjon om hva barna opplever, lærer og gjør i barnehagen. I VIER vil vi ha fokus på følgende punkter som gjelder for alle avdelingene:

- Vi skal dokumentere og evaluere gjennom referater.

- Ved behov skal vi kartlegge språkutvikling/sosial kompetanse gjennom observasjoner ved bruk av kartleggingsskjema TRAS (Tidlig registrering av språk), ALLE MED, lydobservasjon og NYASiT.
- Vi tar bilder av enkelt- og grupperelaterte aktiviteter og formidler dette til barna og foreldrene.

Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring, danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert.

Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang i henhold til Rammeplanen. Vi har derfor laget en progresjonsplan for å vise arbeidet med fagområdene. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.

Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.

Kommunikasjon, språk og tekst

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år
Rim, regler og sanger. Enkel dramatisering. Billedbøker og pekebøker. Bilder og fotografier i samtale med barna. Aktiv bruk av språk, verbalt og nonverbalt. Gjensidig samhandling. 	Rim, regler og sanger. Høytlesing fra bøker og fortelling av eventyr. Dramatisering og bruk av flanellograf. Bruke bilder, fortelle hva en ser, opplevelser knyttet til bildet. Kjenne igjen sitt eget navn på f.eks. hylle og skap. Klappe stavelser/rytmen i navnet sitt. Tall og rytme leker. Aktiv bruk av ord og beskrivelse av handling. Øve på de viktigste «nøkkelsetninger» som «vil du leke med meg?» Lytte til lyder.	Lytte til og gjenkjenning av lyder. Lytte til hverandre. Vente på tur. Høytlesning fra billedbøker og eventyr. Rim og regler, leke med språket. Bruke preposisjoner, adjektiv, overbegrep og fargenavn. Erfare bruk av skriftspråket, få kjennskap til bokstaver, Språkleker, lytteaktiviteter, «kims lek», bruk av taktil sans og «lydleker» med rim. Fortelle noe for en liten gruppe. Øve på å løse konflikter o.l. ved bruk av ord og samtale.	Bruk av språkleker og «Språksprell». Lek med bokstaver, lyder og tallbegreper. Gi barna kjennskap til alfabetet og skrevet tekst. Øve på å skrive sitt navn. Høytlesning fra "fortsettelsesbok". Sanger med flere vers. Uttrykke seg muntlig i gruppe og en til en. Oppmuntre til å fortelle om opplevelser og erfaringer, og sette ord på følelser og meninger. Presentere noe for de andre i barnegruppa, f.eks tegninger, leker. Bruk av IKT- finne informasjon, skrive navnet sitt på tastatur.

Kropp, bevegelse, mat og helse

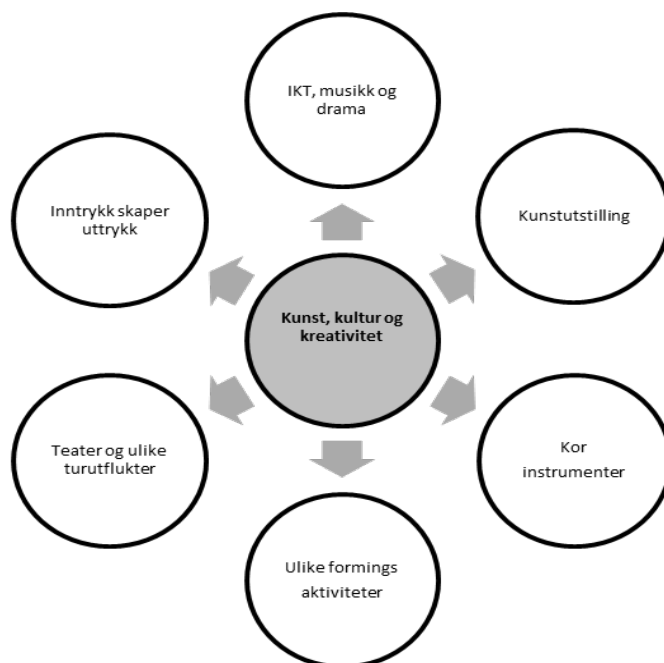
1-2 år	2-3år	3-4 år	4-5 år
Lek og bevegelse ute og inne. Tumlelek, lek med ball, puter og madrasser. Lek i borgen vår. Turer i nærmiljøet, bevege seg på ulike underlag. Ute i frisk luft hver dag. Bruke puslespill med store knotter og duploklosser . Utvikle et positivt forhold til mat og måltider, aktiv deltakelse ved måltidene. Bli kjent med egen kropp og herunder også behovet for å hvile. Stellesituasjonen skal oppleves positivt og barna er delaktige. Benevne navn på kroppsdelene og benevnelser for hva vi kler på oss.	Bevegelse i borgen. Bruk med store puter. Øve på grunnleggende bevegelser som f.eks rulle, og hoppe. Lek med ball. Turer i nærmiljøet, gå i ulendt terreng. Kroppsdelene hva bruker vi de forskjellige kroppsdelene til? Bevegelsessanger Selvstendighetstrening påkledning (parkobling) Førstehåndserfaring med å klippe/line Vaske fingrene selv før mat. Øve på å helle melk selv, delta i bakeaktiviteter og matlaging. Potte/dottering. Bruk av puslespill og byggeklosser av ulike slag.	Bruke kroppen aktivt ute i naturen og oppleve glede ved det. Nye utfordringer ved å gå på lengre turer. «Ansvar» for egen sekk og drikkflaske på tur. Få erfaring med uteaktiviteter i alle årstidene. Forskjellige aktivitetsløyper og følge instruksjoner. Finmotoriske aktiviteter som f. eks. klipping, liming, perling osv. Gode matvaner. Selvstendighetstrening- av og påkledning, lære gode rutiner i forhold til håndvask og personlig hygiene.	Gode erfaringer med å være ute i naturen og med å utfordre seg selv fysisk, f.eks delta i sanseløype, klatre og balansere. Gå på lengre turer. Beherske av- og påkledning og holde orden i egne klær. Selvstendighetstrening. Kjenne til elementer i et sunt kosthold. Tørre å smake på ny og ukjent mat. Ha et forhold til personlig hygiene. Jobbe målrettet mot å ha et adekvat blyantbegrep.

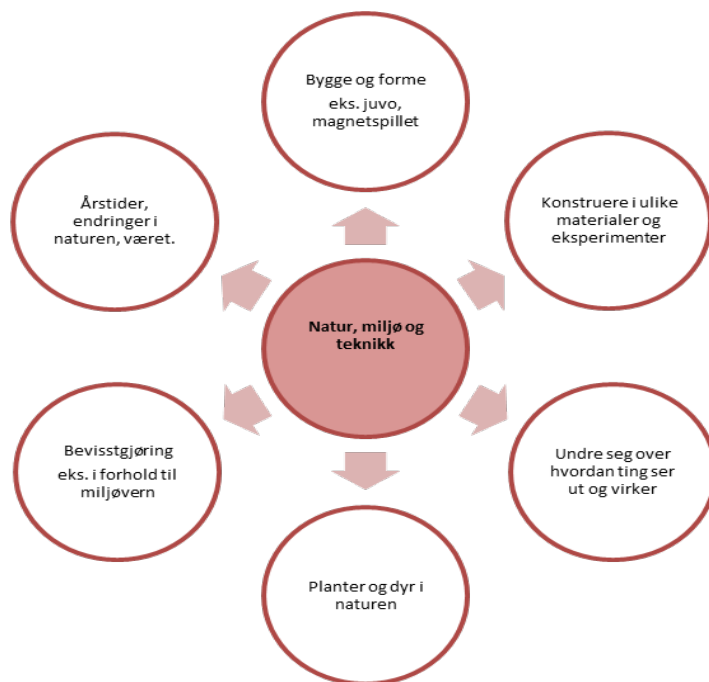
Kunst, kultur og kreativitet

1-2 år	2-3år	3-4 år	4-5 år
--------	-------	--------	--------

Gjøre barna kjent med å bruke Tegneblyanter, malerpensel og fingermaling. Forme i sand og snø. Førstehåndserfaringer med instrumenter. Legge til rette for utvikling av fantasi og skaperglede. Kunstbilder på avdelingen, se på og samtale om hva en ser. Spille musikk og legge til rette for dans og bevegelsesglede.	Navn på farger. Prøve forskjellige instrumenter og bruke rytmeinstrumenter til sang. Eventyr og teater. Bruke forskjellige maleteknikker. Bruke materiell til 3.dimensjonale uttrykk f.eks plastelina og trolleig	Formingsaktiviteter som f.eks tegning, maling og veving. Sanger og bevegelsessanger. Spille på instrumenter. Lytt, danse og bevege seg til musikk. Dramatisere enkle fortellinger. Få øvelse i å bruke fantasi og kreativitet gjennom skapende virksomhet og den frie leken/rollelek. Gi barna et forhold til kunst og kultur gjennom besøk på utstillinger, teater osv.	Kjennskap til å blande og bruke primærfargene i skapende arbeid. Male på ulikt materiell. Ha et kreativt forhold til musikk og tekst gjennom for eksempel å skape egne sanger og fortellinger. Kjenne igjen følelsesuttrykk i musikk, drama og kunst. Tørre å stå frem i gruppa. Delta i opplegg på museum.
--	--	---	---

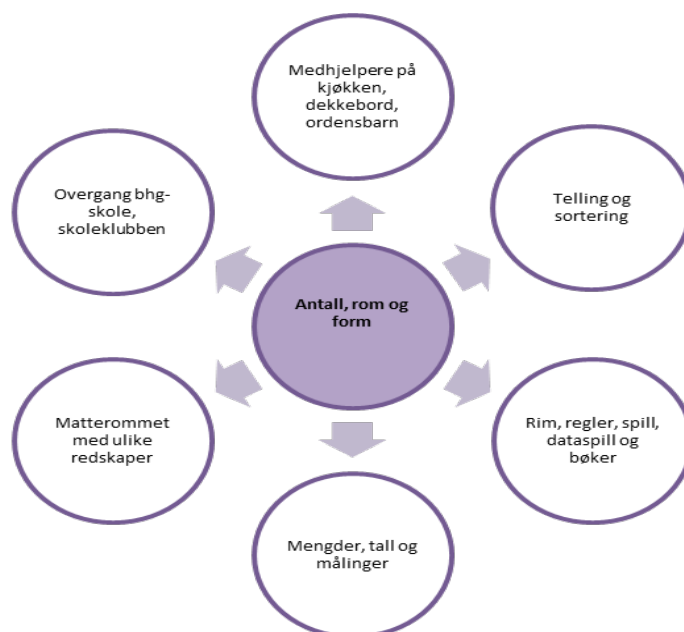
1-2 år	2-3år	3-4 år	4-5 år
Få positive erfaringer ute i naturen. Være ute i ulikt type vær. Se på bilder av kjente dyr og bli kjent med hvilke lyder de lager. Leke med husdyr/bondegård. 	Studere hva vi finner på bakken i skogen og på tur. Lære seg gode holdninger og respekt for naturen. Være med på å sette på vaskemaskin og bake, Kjennskap til forskjellige årstider.	Leke med lego kjennskap til miljøvern utøve ulike eksperimenter studere været, temperatur og snødybde. Få kjennskap til tekniske hjelpemidler som f.eks: pc, kopimaskin, kjøkkenmaskiner.	Vite hvordan vi ferdes i naturen. Kunne kle seg etter været. Kjenne navn på de vanligst trær og blomster Kjennskap til stjerner og planeter. Filosofere, eksperimenter og undre seg. Konstruksjonslek. Teknisk museum for de eldste.

Antall, rom og form

1-2 år	2-3år	3-4 år	4-5 år
--------	-------	--------	--------

Ved å bruke førstehåndserfaring gjør vi barna kjent med begrepene stor og liten. Eks. stor og liten ball, stor ku og liten kalv. Enkle puslespill Putteboks (riktig form til riktig hull) Introdukere former og farger 	Bli kjent med former. Bygge med duplo og store klosser. Peke og telle. Øve på å telle til ti. Sortere former Snakke om likheter og ulikheter, for eksempel større og mindre, høyere og lavere osv. Få interesse for matematikk i hverdags-livet, dekke på tralla, dekke bord, hvor mange er vi her i dag osv	Øve på å telle gjenstander, barn osv. Bli kjent med tall. Bli kjent med matematiske begreper som trekant, sirkel osv. Utforske former og mønster. Lære begreper som over, under, oppå, ved siden av. Bygge med klosser, konstruksjonslek. Spille spill. Kjenne igjen de vanligste fargene og vite hva de heter. Erfare bruk av måleenheter i hverdagen.	Ha kjennskap til tallrekken og enkle regnestrategier. Kjenne til ukedagene, måneder og de forskjellige årstidene. Kjenne til klokka og tid. Kopiere og lage mønster. Kjenne til motsatte begreper som: størst – minst, yngst – eldst osv. Sortere ting i kategorier. Bli kjent med måleenheter som meter, cm, grader, liter osv. Bruke ulike måleredskaper som termometer, måleband osv. Kunne orientere seg i enkle kart, eks skattejakt.
---	---	--	---

Etikk, religion og filosofi

1-2 år	2-3år	3-4 år	4-5 år
--------	-------	--------	--------

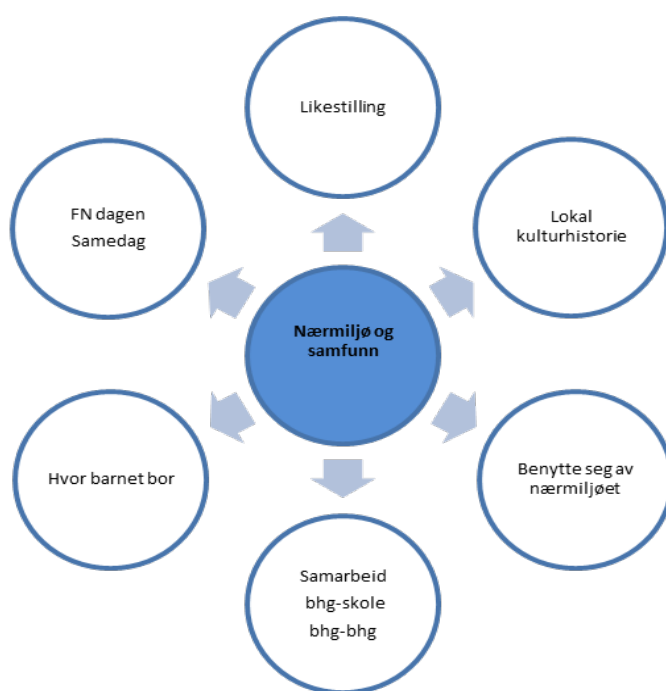
Empati, det å være god mot andre og begrepene lei seg, glad og sint. Oppleve seg sett, hørt og forstått. "Min og din" Synge bordvers. Markere høytider 	Kjenne igjen følelser. Undre seg over følelses-uttrykk. Forhandle, dele og forholde seg til konfliktløsning. Turtaking. Finne glede i samvær og samspill med andre barn. Øve på å si takk for maten. Oppleve medinnflytelse i barnehagen. Markere høytider.	Respektere andre. Se egne og andres følelser og behov, hjelpe hverandre. Si positive ting til hverandre. Hevde seg selv og sine egne behov. Utvikle evne til å løse konflikter. Utvikle evne til å stille spørsmål, resonnere og å undre seg. Rom for samspill. Gi barna kjennskap til høytider og tradisjoner.	Kunne uttrykke tanker/spørsmål og være nysgjerrig på livet. Gi barna kjennskap til høytider og tradisjoner som er representert i barnegruppa. Føre enkel samtale om etiske leveregler, respekt og toleranse. Respektere og akseptere mangfold. Begynnende forståelse for den enkeltes rettigheter og likeverd. Kjenne til at alle mennesker er forskjellige og har forskjellige forutsetninger og vise respekt for det. Gi barna kjennskap til høytider og tradisjoner.
---	--	--	--

Nærmiljø og samfunn

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år
--------	--------	--------	--------

Tur i nærområdet. Opprop hvem er i barnehagen i dag, navnesanger. Lære navn på barn og voksne i barnehagen. Enkle oppgaver som å legge ting i hylla, rydde etter maten. Delta i markering av FN-dagen. Delta i samling og felles opplegg sammen med resten av barnegruppen. Delta i feiring av 17.mai.	Bli kjent med området rundt barnehagen. Bibliotekbesøk, Museumsbesøk. Lære navn på barnehagen og byen vår. Utvikle samhold. Utvikle gruppefølelse gjennom samlingsstunder og andre aktiviteter. Hjelpe til med enkle oppgaver, bidra til fellesskapet ved å "hjelp til". "Det du gjør betyr noe for oss andre" Delta i markering av FN-dagen Delta i feiring av 17.mai	Lære navn på gater, steder og hus i nærmiljøet vårt. Besøke Snarøya kirke Erfare at de selv og andre er med på å påvirke og at alle er viktig for fellesskapet. Erfare at egne handlinger kan påvirke andre. Lære å inkludere andre. Lære om årstider, måneder og dager. Lære om Norge, markere 17.mai og se på hvordan Norge ser ut på kartet.	Stille spørsmål, samtale og filosofere rundt naturopplevelser. Bruke sansene til å utforske nærmiljøet og verden omkring oss. Vite hvor en selv bor og kunne gateadressen sin. Bli kjent med lokalkultur og annen kultur i Norge. Lære om Norge, hovedstaden Oslo, kongefamilien og Norges nasjonaldag.
---	---	--	--

Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis

Evaluering av Blåveis og Tusenfryd 2021-2022

Oppstart/bli kjent	Oppstarten av nytt barnehageår gikk veldig bra, til tross for de restriksjonene som har fulgt med covid-19. Før sommeren hadde vi fokus på å bli kjent med barna som gikk på Knøttebo/Bamsebo i ulike situasjoner ute; ved henting/levering, utelek og turer. Vi hadde en rolig første måned uten for mange planer for å rette fokuset på å gjøre de nye barna trygge. Vi ser at dette er nyttig for alle.
Natur og dyreliv i nærmiljøet	Høsten kom og vi var mye ute i nærmiljøet, både på turdager, men og ellers på små turer i hverdagen både før og etter lunsj. Vi har brukt naturmateriale til å leke med og skapt kunst av det, vi har lært om dyr som finnes på Lagåsen, vi har lært om ulike tresorter rundt oss og vi har plantet egne blomstereng blomster rundt om på uteområdet for å tiltrekke oss både bier og sommerfugler.
Havet	Vi har hatt fokus på hvilke skapninger som befinner seg i havet, både på havets bunn men og i strandkanten. Vi har skapt egne "akvarier" av papp til papirfisker og andre skapninger vi finner i havet. Vi har vært på flere strandturer på strendene som ligger nærme oss for å utforske og undersøke.
Jul	Julemåneden var preget av forventninger og spent barn. Vi organiserte nissefest på hver avdeling, og det gikk veldig fint. Flere av tradisjonene vi har i desember har vi tidligere gjort felles med de andre avdelingene, men pga. covid-19, måtte vi nå gjøre dette mer avdelingsvis. Vi opplevde uansett at det ble veldig fine stunder og god stemning. De fleste juletradisjoner gikk imidlertid bort da personalet var i karantene grunnet Covid-19 store deler av desember.
Planeter/verdensrom	Dette var et tema som fenget barna og som vi kommer til å ta med oss til neste år også. Barna undrer seg sammen med oss over hva som finnes der ute, de er interessert i å lære om astronauter, planeter, stjerner, solsystem og galakser og vi har derfor brukt

	digitale verktøy samt fysiske bøker til å utforske temaet. Vi har laget verdensrom kunst og vi har tatt verdensrommet med oss inn i den frie leken.
Polfarere med ekstra fokus på Fridtjof Nansen.	Her var det stort engasjement fra både barn, foreldre og ansatte og vi tok all polfarer kunnskapen vi hadde fått med oss på turer, ut på lekeområdet i barnehagen og inn på avdeling hvor vi lærte mye i samlingsstunder og gjennom bruk av digitale verktøy. Vi lærte blant annet om hva de spiser, hvordan de kledde seg og hva slags utstyr de brukte. Vi avsluttet temaet med vår egen polfarerekspedisjon hvor vi prøvde gjenskape Nansen sine polferder.
Språk	Gjennom hele året har vi hatt fokus på språk; språklek, boklesing, spill og leker, eventyr med ulike konkreter. Vi har fokus på voksenrollen og at vi er tilstede i barnas lek for å støtte og berike språkutviklingen til barna.
Felles turer	Vi har og fått gjennomført flere turer med buss, både til skogen, aketur på Hagabråten, Bygdøy, Sæteren gård og den store fellesturen til Norsk Folkemuseum før sommeren.

Evaluering av Knøttebo og Bamsebo barnehageåret 2021/2022

Oppstart/ bli kjent:	Vi på Knøttebo og Bamsebo føler oss trygge på hvordan vi gjennomfører tilvenning med nye barn på en god måte. Vi har en plan som vi føler fungerer veldig godt, alle nye barn får en egen primærkontakt, en som følger barnet og foreldrene tett de første ukene. Vi tar oss god tid og tilpasser oss barnets og foreldrenes behov. Vi bruker også tid på at de nye barna skal bli godt kjent med de barna som allerede har gått der ett år, slik at de skal bli trygge på hverandre og bli en del av gruppen.
Oktober – desember – Babblarna	Vi har tatt i bruk Babblarna som er et språkmateriell utviklet av logopeder. Vi har blitt enda mer kjent med disse figurene og har kjøpt inn både figurer, spill, bøker og annet materiell. Barna viser stor interesse for figurene og vi får øvd oss på lydene B og D. Vi har ikke brukt materialet like mye som vi hadde tenkt, men fortsetter med bruken neste år og har som plan å ta det enda mer i bruk.
Jul:	Slik som i fjor så senket vi terskelen for planer i desember. Desember er en måned der det skjer veldig mye og det er generelt et høyt tempo, så vi har fokus på at desember skal være en tid der vi har rom for en hyggelig førjulstid uten alt for mange fastsatte planer. Pga Covid og lockdown halve Desember måned, utgikk aktiviteter som nissefest, Lucia, adventstund og kalender.
Turer:	Det har blitt en god del turer i løpet av året. Barna får kjennskap til trafikkregler og hva en skal passe seg for i trafikken. Barna har fått utfolde seg fritt på de plassene i nærområdet vi har gått til, Polhøgda, Sas hotellet, eplehagen og lekeparken ved Telenor Arena. I år fikk vi også til en tur til Folkemuseet. De eldste barna har fått øvd seg på å gå med sekk og de er utholdende på turer. Vi føler vi har tatt oss tid til både samtaler og å stoppe opp og undre oss over det som har dukket opp på vår vei.

Kroppen og følelser:	Boken vi har brukt aktivt er Anna Fiske sin bok «Alle har en bakside». Vi har hatt åpne samtaler med barna om kropp, nakenhet og det å sette grenser for egen kropp. Vi merker en veldig stor interesse fra barna, og håper vi har klart å legge et godt grunnlag for godt forhold til egen kropp, normalisere nakenhet og respektere andres grenser. Vi har også pratet om følelser og hjulpet barna å sette ord på egne følelser. Dette har vi for eksempel ofte hatt som tema i planlagte samlingsstunder, der vi ofte har brukt bøker om følelser som redskap.
Tilvenning storebarn:	Her har vi også endret på måten vi har tilvenning for de eldste, og vi har fått til en god løsning for å trygge barna. Vi har brukt den store lekeplassen, og allerede i mai måned ser vi at barna er trygge og har gjort seg godt kjent på den store lekeplassen. I år har vi vært tidligere ute med å gi barna en primærkontakt på den avdelingen de skal på til høsten. Vi har hatt fokus på å hilse på primærkontakten i utetiden. Vi bruker tid på å samtale med barna om hvilken avdeling de skal på, hvilken primærkontakt de skal ha og hvilke barn de skal begynne med. Det virker som barna har en god forståelse om hva som venter dem til høsten.
Sang, dans og musikk:	Vi har brukt sang, dans og musikk gjennom hele året. Vi bruker sangkort, konkreter og instrumenter. Vi hører også mye på sanger på Sonos anlegget vårt og barna er glad i å bevege seg. Vi har også bevegelsessanger der barna får brukt kroppen aktivt. Vi bruker aktivt sanger gjennom hele dagen; før måltidet, under bleieskift, på tur, før soving, i samlingsstunder osv.
Språk:	Gjennom hele året har vi lest bøker for barna. Vi er bevisste på at det er ulike måter å lese for barna på. For noen ser vi på bilder og setter ord på hva vi ser. Vi leser høyt for de rett fra boken og er bevisste på stemmeleie og å gjøre det spennende for barna. Ofte prater vi også om det vi leser og stiller spørsmål underveis. Vi har brukt språkeskene med konkreteventyr. Barna blir kjent med norsk kultur, men samtidig får de sett det konkrete ordet

	som de hører i eventyret ved at vi bruker gjenstandene i språkesken. Vi er også gode på å samtale med barna og benevne det vi gjør i hverdagen. Vi prøver å stille åpne spørsmål slik at barna får brukt språket sitt mest mulig.
--	---

Kompetanseplan 2021-2022

Gjennom ulike kompetansetiltak kan de ansatte styrke sin kompetanse og pedagogiske praksis i tråd med rammeplanen.

Personalets faglige og personlige kompetanse er barnehagens viktigste ressurs. Kompetent og kvalifisert personale er en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for omsorg, lek, læring og sosial utvikling. Tilstrekkelig med personale til enhver tid, er også en forutsetning for å ivareta god kvalitet.

Kompetanseområdet;	Tiltak;
Pedagogisk ledelse – barnehagen som en lærende organisasjon	• PBL ledernetverk: faglig oppdatering og kollegaveiledning • Styrenettverk: erfarings- og kompetansedeling med andre styrere • Tett-på sertifisering av ansatte – kommunal satsning over to år • Ressursteam med ekstern veileder fra veiledningssenteret • ABLU – student i 60 % stilling • Studenter og lærlinger med praksis hos oss
Kommunikasjon og språk	• Årets satsningsområde: Språk • Språkløyper med barna over 3 år • Kurs om flerkulturelt språkmiljø
Barn med spesielle behov	• Samarbeid med foresatte • Bruk av veiledningssenteret / PPT • Evt. samarbeid med andre instanser
Sosial kompetanse	• Fokus på vennskap, inkludering og følelsesregulering • Jobbe systematisk med observasjon • Bruke www.udir.no og fagområdene • Barnas verneombud – Monica og Tonje
Lek	• Vi jobber med lekesoner • Relasjonskartlegging
Digitale arena	• Overgang til heldigitalt HMS system • Overgang til MyKid • Større fokus på GDPR og sikkerhet
Andre	• Livredningskurs • Førstehjelpskurs

